

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let

Michal Machů

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra humanitních věd
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Michal Machů

Provoz a ekonomika

Název práce

Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let

Název anglicky

Institutions for Leisure Time Spending of the Youth up to 18 years of age

---

Cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je analýza Domu dětí a mládeže Prahy 6. Dalším cílem je zmapování jeho nabídky volnočasových aktivit pro děti a mládež, hospodaření a způsoby financování. Důležitým cílem je podání přehledu o možnostech trávení volného času v institucích určených pro děti a mládež do 18 let na území Prahy 6. Dále pak posouzení, zda si vybraná instituce plní své poslání a objasnění základních pojmů souvisejících s tématem práce.

Metodika

Práce je rozdělena na dvě části. Teoretickou část tvoří literární rešerše, která bude zpracována na základě studia odborné literatury. Praktická část práce zahrnuje analýzu DDM se zaměřením na technické zázemí, personál a finanční prostředí instituce a bude vypracována na základě analýzy instituce dle Bronislawa Malinowského.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Doporučené zdroje informací

ČÁP, J. Psychologie mnohostranného vývoje člověka. Praha:SPN, 1990 ISBN 80-04-22 967-0
ČÁP, J. Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy. 1. vyd. Praha: ISV, 1996. 302 s. ISBN 80-85866-15-3
HAVLÍK, Radomír a Jaroslav KOTÁ. Sociologie výchovy a školy. 2. vyd. Praha: Portál, 2007, 174 s. ISBN 978-80-7367-327-7
HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004 ISBN 80-7178-927-5
PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogika volného času. Vyd. 3. Praha: Portál, 2002, 231 s. ISBN 80-7178-711-6

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

PhDr. Miroslav Polišínský, CSc.

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 04. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 16. 3. 2015

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce PhDr. Miroslavu Polišíenskému, CSc. za odbornou pomoc a cenné rady, které mi poskytl v průběhu zpracování práce. Dále bych chtěl poděkovat zástupkyni ředitele Do mu dětí a mládeže Praha 6, Mgr. Janě Němcové za ochotné poskytnutí informací potřebných k vypracování praktické části práce.

Institute pro trávení volného času mládeže do 18 let

Institutions for Leisure Time Spending of the Youth up to 18 years of age

Souhrn

Cílem bakalářské práce na téma Institute pro trávení volného času mládeže do 18 let je provést analýzu vybrané instituce sloužící pro trávení volného času dětí a mládeže a na jejím základě posoudit, zda instituce plní své poslání. Bakalářská práce je rozdělena na dvě části – část teoretickou a část praktickou.

Teoretická část se zabývá vysvětlením pojmů souvisejících s problematikou volného času dětí a mládeže. Zaměřuje se na funkce, které má volný čas, rodina a výchova ve volném čase v životě mládeže. Pozornost je dále věnována střediskům určeným pro volný čas mládeže, mezi které se řadí domovy mládeže a stanice zájmových činností. V závěru této části bakalářské práce je popsán vývoj a jednotlivé typy sdružení sloužících pro trávení volného času mládeže do 18 let.

Část praktická se týká městské části Praha 6. Pro analýzu byla vybrána jedna instituce, a to Dům dětí a mládeže Praha 6. V rámci analýzy byla pozornost zaměřena na nabízené volnočasové aktivity pro děti a mládež, prostory, vybavení, personál a způsoby financování instituce.

Klíčová slova: volný čas, výchova, děti, mládež, mimoškolní výchova, instituce, DDM Praha 6, financování, činnost

Summary

The aim of the thesis Institutions for leisure youth up to 18 years is to analyze selected institutions serving for leisure activities for children and youth and on this basis to assess whether the institution fulfills its mission. The work is divided into two parts - theoretical and practical part.

The theoretical part deals with the explanation of terms related to the issue of free time of children and youth. It focuses on features that have leisure time, family education and leisure activities in their lives. Attention is paid to the designated centers for youth leisure among which include youth homes and station hobbies. At the end of this part of the thesis describes the development and the different types of associations serving the leisure of youth under 18 years of age.

The practical part concerns the City District Prague 6. For the analysis was chosen one institution, namely Children and Youth House Prague 6. Within the analysis focused on the leisure time activities offered for children and youth, equipment, personnel, funding and final assessment of the institution.

Keywords: leisure time, education, children, youth, afterschool education, institutions, Children and Youth House Prague 6, financing, activity

OBSAH

1	Úvod.....	11
2	Cíl a metodika práce	12
2.1	Cíl práce	12
2.2	Metodika práce.....	12
3	Teoretická východiska	14
3.1	Volný čas.....	14
3.2	Funkce volného času.....	15
3.3	Činnosti ve volném čase	16
3.4	Rodina a výchova.....	16
3.4.1	Rodina a její funkce	16
3.4.2	Způsob výchovy.....	18
3.5	Výchova ve volném čase.....	18
3.5.1	Výchova mimoškolní, mimotřídní a mimo vyučování	18
3.5.2	Výchova formální, informální a neformální	19
3.5.3	Funkce výchovy ve volném čase	20
3.6	Nové metody v pedagogice volného času.....	22
3.6.1	Animace	22
3.6.2	Výchova zážitkem.....	22
3.6.3	Terénní práce (streetwork).....	23
3.7	Nejvýznamnější zařízení pro výchovu mimo vyučování.....	23
3.7.1	Školní družiny	24
3.7.2	Školní kluby	25
3.7.3	Střediska pro volný čas dětí a mládeže	25

3.7.4	Domovy mládeže	26
3.7.5	Dětské domovy	27
3.7.6	Zařízení s celostátní působností	27
3.8	Sdružování dětí a mládeže	28
3.8.1	Vývoj sdružení dětí a mládeže	28
3.8.2	Základní typy sdružení dětí a mládeže v ČR	29
4	Vlastní zpracování.....	31
4.1	Městská část Praha 6	31
4.1.1	Historie.....	31
4.2	Přehled institucí nabízejících volnočasové aktivity	31
4.2.1	Centrum volného času Bilbo	32
4.2.2	Dům dětí a mládeže hl. m. Prahy – Stanice techniků	32
4.2.3	Mateřské centrum Máta	33
4.2.4	Školství.....	33
4.2.5	Sport.....	34
4.3	Analýza vybrané instituce	35
4.3.1	Základní údaje o instituci.....	35
4.3.2	Poslání.....	35
4.3.3	Činnosti	35
4.3.4	Personál.....	41
4.3.5	Prostory a vybavení.....	42
4.3.6	Finance	44
5	Zhodnocení výsledků.....	48
6	Závěr.....	50

7	Seznam literatury	51
8	Seznam tabulek.....	53
9	Přílohy	54

1 Úvod

Volný čas má v životě každého z nás velmi významnou roli, a proto by mu měla být věnována patřičná pozornost. Vše začíná již v dětství, kdy děti vnímají a okoukávají různé způsoby, kterými tráví volný čas lidé v jejich nejbližším okolí. V budoucnu tyto z dětství naučené vzorce využívání volného času aplikují na svém vlastním životě a přenášejí je i na své děti. Z tohoto prostého důvodu je velmi důležité pozitivně ovlivňovat trávení volného času dětí.

Nezastupitelnou roli v tomto směru mají rodiče, kteří ne vždy danou situaci zvládnou a kteří nevěnují svým potomkům dostatek času. Nezajímají se o to, s kým se dítě stýká či jak tráví zbytek dne, poté co se vrátí domů ze školy. Výsledkem jsou pak nežádoucí jevy jako užívání drog a záškoláctví, kterými jsou nejvíce ohroženy děti ze sociálně slabých rodin. Rodiče se jim nevěnují a tyto děti, pak mají velké množství volného času, který neumí efektivně využít.

Volný čas lze trávit různými způsoby. Dnešní mladá generace preferuje sledování televize a velmi často tráví mnoho hodin sezením u počítače. Naopak starší generace trávily volný čas z naprosté většiny venkovními aktivitami s vrstevníky. Možná měly snadnější rozhodování, díky neexistenci počítačové technologie je nic nedrželo v domácím prostředí. Na rozdíl od současné generace dětí a mládeže, která neřídka kdy dá přednost právě těmto pasivním aktivitám před aktivním využíváním volného času. Právě aktivní využívání volného času je klíčem k jeho správnému využití.

V současné době působí na poli aktivního využívání volného času mnoho institucí, které nabízejí zájemcům nepřeberné množství volnočasových aktivit. Mezi nejvýznamnější z nich patří domy dětí a mládeže, které nabízejí všem věkovým skupinám např. aktivity sportovní, technicky a výtvarně zaměřené. Svou činností se domy dětí a mládeže zaměřují především na děti a mládež do 18 let.

2 Cíl a metodika práce

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je analýza Domu dětí a mládeže Praha 6 a zjištění, zda si tato instituce plní své poslání.

Dílčím cílem je zmapování nabídky volnočasových aktivit pro děti a mládež, které nabízí Dům dětí a mládeže Praha 6, a také zjištění informací o jeho hospodaření a způsobech financování.

Dalším dílčím cílem práce je podání přehledu o institucích sloužících k trávení volného času dětí a mládeže ve vybraném regionu.

A konečně posledním cílem práce je zpracování literární rešerše, součástí které bude vymezení pojmů jako volný čas, výchova formální, neformální a informální, školní družina, školní klub aj.

2.2 Metodika práce

Práci tvoří dvě hlavní části - teoretická a praktická. Teoretická část práce je zpracováním teoretických východisek pomocí studia odborné literatury a bude sloužit jako podklad pro zpracování praktické části. Bude kladen důraz zejména na vysvětlení problematiky související s volným časem dětí a mládeže.

Praktická část práce zahrnuje analýzu vybrané instituce, která bude zpracována na základě analýzy instituce dle Bronislawa Malinowského. Ta má za úkol posoudit, zda si instituce plní své poslání, kterým se veřejně prezentuje, a dále se analýza zaměřuje na technické zázemí, personál a finanční prostředí instituce.

Podkladem pro zpracování této části práce budou převážně konzultace se zástupkyní ředitele Domu dětí a mládeže Praha 6, Mgr. Janou Němcovou. Dalšími zdroji

potřebnými k úplnému zpracování praktické části bakalářské práce budou zdroje internetové a hodnotící zprávy o činnosti DDM Praha 6.

3 Teoretická východiska

3.1 Volný čas

„Čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku).“ (Průcha, Walterová, & Mareš, 1995, str. 255)

Tímto způsobem vysvětluje pojem volný čas pedagogický slovník, nicméně přesnější charakteristika volného času jako takového se objevuje u Hofbauera (2004). Uvádí, že se jedná o činnost, již se každý z nás zúčastňuje na základě vlastního uvážení a vstupuje do ní s očekáváním příjemných zážitků a uspokojení. Hlavní přínosy volného času vidí v regeneraci jak sil fyzických, tak psychických. Dále pak v možnosti rozvoje vlastní osobnosti ve volném čase člověka.

Určitým specifikem volného času dětí a mládeže je fakt, že je žádoucí jeho pedagogické ovlivňování, a to zejména z výchovných důvodů. Proč tomu tak je vysvětluje Pávková J. & kol. (2002). Děti ve svém útlém věku, ještě nemají dostatečné zkušenosti s tím, jak volný čas využívat. Citlivé vedení ze strany pedagoga je zapotřebí, aby se děti mohly pomalu začít orientovat v široké škále zájmových činností, které mají k dispozici ve svém volném čase.

Skutečnost, do jaké míry bude ovlivňován volný čas dětí a mládeže, samozřejmě závisí na jejich věku. Ještě více pravděpodobně na mentální a sociální vyspělosti jedince a na charakteru výchovy v rodině (Pávková, 2002).

Vznik, rozvoj rozsahu a funkce volného času řeší věda o volném čase. Studuje i jeho pronikání mezi mladou populaci, pro kterou je volný čas významnou podmínkou jejího současného způsobu života i možného budoucího rozvoje (Hájek, 2008).

3.2 Funkce volného času

„Volný čas má ve vztahu k jedinci především funkci relaxační, rekreační a rozvojovou. Tím se však funkce volného času nevyčerpávají. Volný čas, resp. úhrn reálných a duchovních aktivit lidí, plní řadu funkcí ke společenskému systému.“
(Sak, 2000, str. 132)

Pojetí volného času a s ním spojená terminologie prošly v průběhu minulého století výrazným vývojem. Postupně se objevovaly nové přístupy ze strany autorů. Jedním z prvních, který se ve své práci věnoval volnému času dětí a mládeže, byl Michel Damay. Vymezil v ní biologickou, sociální, politickou a pedagogickou dimenzi volného času. Polský sociolog Alexandr Kaminski definoval hlavní funkce volného času. Jedná se o funkce odpočinku, zábavy a aktivity rozvíjející osobnost (Hofbauer, 2004).

Další autoři přicházejí ve svých dílech ve své podstatě se stejnými funkcemi volného času, které se liší pouze použitou terminologií jednotlivých autorů.

Německý pedagog volného času Horst W. Opaschowski vymezil funkce a možnosti volného času následujícím způsobem. Za základní funkce volného času považuje (Hofbauer, 2004):

- rekreace (zotavení a uvolnění)
- kompenzace (odstraňování zklamání)
- výchova a další vzdělávání
- kontemplace (hledání smyslu života)
- komunikace (sociální kontakty a přátelství)
- participace (účast na vývoji společnosti)
- integrace (stabilizace života rodiny)
- enkulturace (kulturní rozvoj sebe samých)

3.3 Činnosti ve volném čase

Volný čas je vyplněn činnostmi, které se označují jako činnosti ve volném čase. „Činnosti člověka ve volném čase nejsou izolované projevy lidské aktivity, ale články v řetězci příčin a důsledků. Jsou výrazem subjektivní stránky člověka, jeho potřeb a zájmů.“ (Sak, 2000 str. 133)

Dle Čápa (1993) se činnosti ve volném čase rozlišují na činnosti oddychové a zábavní, naproti nim stojí činnosti zájmové.

Činnosti ve volném čase dospělých, přes dílčí rozdíly zemí, jsou v současné době charakteristické několika společnými prvky, jak uvádí ve svém díle Čáp (1993):

- sledování televize
- sport, příroda a cestování
- manuální činnosti, například šití a zahrádkářství

U mladých lidí je základním stavebním kamenem pro správný vývoj činností ve volném čase, poskytnout dětem a mládeži příležitost k činnostem a vnější podmínky (prostorové, materiální, technické). To ovšem není všechno. Dále je zapotřebí mládež k těmto činnostem motivovat, zejména pak k vytrvání v nich. A to nejen na základě znalosti výchovných cílů a sociální požadavků, ale také se znalostí specifické osobnosti dítěte a s využitím jeho vlastní rozvíjející se aktivity (Čáp, 1990).

3.4 Rodina a výchova

3.4.1 Rodina a její funkce

Rodina působí v počátcích vývoje zájmové činnosti dítěte mnoha způsoby. Ve společné činnosti dítěte s dospělými mluvíme hlavně o realizaci osobního působení, včetně podnětění a udržení motivace. V počátcích osvojení nezbytných

vědomostí a dovedností jde zejména o instruování a korekci a zajišťování materiálních a organizačních podmínek.

Zkušenosti však ukazují, že samy technické a organizační předpoklady a veřejné mínění pro ideální rozvoj dětí nestačí. Podle výsledků výzkumu Čápa (1993) záleží kromě rodičů podstatně na učitelích a osobách nejbližšího společenského prostředí. Dále záleží na jejich vlastním způsobu využívání volného času, společných činnostech s dítětem, postojích k dítěti, na emočním klimatu a způsobu výchovy (Čáp, 1993).

Dle Havlíka & Koří (2002) mezi hlavní funkce rodiny patří:

- biologická, reprodukční a ochranná funkce
- emocionální funkce a tvorba domova
- ekonomická funkce
- výchovná a socializační funkce

Naplnění jednotlivých funkcí spolu úzce souvisí. „*Přitom povaha těchto souvislostí může být složitá a především se v průběhu života rodiny (rodinného cyklu) a ve vývoji společnosti (v historických kontextech, v nichž rodiny žijí) mění.*“ (Havlík, a další, 2002 str. 68)

Nejvýznamnější funkcí je funkce socializační a s ní související funkce výchovná a vzdělávací. Velmi silně působícím faktorem je vliv vrstevníků zvláště v období dospívání, který stojí v přímé konfrontaci s rodičovskou autoritou. Nicméně v sociologii rodiny se setkáváme s tzv. tezí minimálního zaopatření, kterou můžeme vysvětlit tak, že každé dítě má nárok na to, aby mu rodiče zajistili jídlo, oblečení, poskytlí přístřešek, zdravotní péči a přístup ke vzdělání (Havlík, a další, 2002).

Nelze opomenout vztah socializační funkce ke škole jako k instituci, která převzala vzdělávací úlohu rodiny. Úspěch dítěte bývá (hlavně u rodičů s vyšším vzděláním) primární hodnotou rodiny, patří k jakémusi měřítku její úspěšnosti. Vzájemná funkce

rodiny a školy se doplňuje ve skutečnosti, že obě instituce udržují jiným způsobem průběh sociálního řádu (Havlík, a další, 2002).

3.4.2 Způsob výchovy

Znamená celkovou interakci a komunikaci dospělých s dítětem. Projevuje se volbou a způsobem, jakým jsou použity výchovné prostředky, postupy a metody. Odpovídající prožívání a chování dětí a mládeže ovlivňuje prožívání a chování dospělého. Způsob výchovy vyjadřuje podstatné principy výchovy, které ovlivňují dílčí prostředky a postupy. Podstatnými jevy jsou emoční vztah k dítěti a způsob výchovného řízení dětí a mládeže (Čáp, 1996).

3.5 Výchova ve volném čase

Pedagogika volného času, zejména výchova dětí a mládeže v době mimo vyučování, je významnou oblastí výchovného působení. „*Poskytuje příležitost vést jedince k racionálnímu využívání volného času, formovat hodnotné zájmy, uspokojovat a kultivovat významné lidské potřeby, rozvíjet specifické schopnosti a upevňovat žádoucí morální vlastnosti.*“ (Pávková, 2002 str. 37)

3.5.1 Výchova mimoškolní, mimotřídní a mimo vyučování

Snaha pedagogů ovlivňovat volný čas dětí a mládeže vedla ke skutečnosti, že se v různých zemích začala terminologie výchovy užívat stále častěji. **Mimoškolní** výchova představuje výchovné působení uskutečňující se mimo školu, např. ve sdruženích a zařízeních volného času (Hofbauer, 2004).

Trochu jiný význam má výchova **mimotřídní**, jak uvádí Hofbauer. Pojem označuje aktivity realizované mimo povinnou školní výuku, avšak uskutečňující se ve škole. (Hofbauer, 2004). Jedná se o činnosti zájmových útvarů, příležitostných a jiných aktivit (Hájek, 2008).

Na první pohled se může zdát, že rozlišení je jasné. Nicméně například školní družina je zařízení pro zájmové vzdělávání probíhající po vyučování, ale velmi často ve školních třídách. Z toho důvodu se oba pojmy v současné době již příliš nevyužívají a můžeme na ně narazit převážně ve starší odborné literatuře (Hájek, 2008).

Proto byly termíny nahrazeny v šedesátých letech širším a věcně správnějším pojmem výchova **mimo vyučování**. V nejčastějším chápání je vymežována čtyřmi znaky. Probíhá mimo povinné vyučování, převážně ve volném čase, mimo prostředí rodiny a je institucionálně zajištěna (Hájek, 2008).

3.5.2 Výchova formální, informální a neformální

Výše uvedená trojice pojmů se objevuje v pedagogické literatuře až v posledních desetiletích.

Systém aktivit uskutečňovaných ve školách či v odborných vzdělávacích zařízeních se označuje jako výchova **formální**. Zakončení formálního stupně vzdělávání je potvrzeno dokladem o absolvování. Je zajišťována fungováním státu a věkově odstupňována od základního po vysokoškolské vzdělání (Hofbauer, 2004).

Pojem **neformální** výchova vymezuje ve svém díle Hájek jako: „*Neformální výchova zahrnuje cílené a strukturované aktivity člověka, které probíhají mimo vyučování, ve volném čase. Mohou, ale nemusí být zakončeny udělením dokladu. Zahrnuje celoživotní výchovu a vzdělávání, respektuje požadavek dobrovolnosti, demokratického, participace.*“ (Hájek, 2008 str. 68)

V současné době je výchova neformální považována za jeden ze způsobů rozvoje demokratické společnosti a respektování práv člověka. Význam neformální výchovy roste z jednoho prostého důvodu. Výchova formální nestačí sama na všechny výzvy a požadavky na přípravu mladé generace. Společnými cíli výchovy formální a neformální je snaha o rozvoj osobnosti a sociální integraci. Oba druhy výchovy

rozvíjejí intelektuální, sociální a praktické kompetence ve znalostech (Hofbauer, 2004).

Výchova **informální** je učením vyplývajícím z každodenního kontaktu s rodinou, prací, přáteli a dalšími činiteli, kteří se vzájemně výrazně ovlivňují. Obvykle probíhá nahodile, může však být i cílená (Hofbauer, 2004).

3.5.3 Funkce výchovy ve volném čase

Výchovné funkce plní jednotlivé typy zařízení, institucí, organizací pro výchovu ve volném čase v různé míře a různými způsoby na základě svého poslání. Význam funkcí prošel historickým vývojem, který ve své literatuře uvádí Hájek & kol. (2008). V dobách, kdy začaly vznikat první instituce pro děti školního věku ve volném čase, bylo velmi důležité děti ohlídat, poskytnout jim dostatečné zázemí a především je zaměstnat. Zvláště proto, aby se nemohly věnovat nevhodným, společensky nežádoucím činnostem. Postupem času se ukázalo, že cílené působení na děti a mládež mělo i zdravotní, sociální a preventivní výsledky.

Výchova mimo vyučování plní funkci výchovně vzdělávací, preventivní, zdravotní a sociální. Funkce, na kterou je kladen zvláště velký důraz, je **výchovně-vzdělávací** funkce. Dle svých specifických možností a právem vymezeného poslání se na jejím plnění podílejí různé instituce (Pávková, 2002).

„Spočívá v záměrném a cílevědomém formování osobnosti vychovávaných jedinců, dosahování reálných cílů pomocí promyšleně volených pedagogických prostředků.“ (Hájek, 2008 str. 70)

Motivace dětí k společensky žádoucímu využití volného času, k získání nových dovedností a návyků probíhá díky pestrým a zajímavým činnostem. Úspěchy v těchto činnostech přinášejí dětem pocitu uspokojení a příležitosti k seberealizaci (Pávková, 2002).

Neméně důležitá je funkce **zdravotní**. Také ji plní instituce pro výchovu mimo vyučování. Přispívají k organizaci režimu dne tak, aby pomáhal vytvářet správný životní styl. Aby duševní vývoj směřoval správným směrem, umožňují instituce výchovy mimo vyučování dětem a mládeži pobyt v příjemném prostředí a přinášejí jim možnost uspokojení z činností, které je baví (Pávková, 2002).

Dále pak instituce vedou děti ke zdravému stravování, vytvářením zdravých stravovacích návyků. O to se starají především školská zařízení. Hájek & kol. (2008) zmiňují obzvláště důležitou oblast, a tou je pěstování a upevňování hygienických návyků. Velký význam má i hygiena prostředí, ve kterém výchovný proces probíhá.

Sociální funkci plní zvláště školská zařízení pracující v době mimo vyučování (školní družina) i ubytovací zařízení, jakými jsou domovy mládeže a internáty. Dětem je věnována péče v době, kdy skončilo vyučování a rodiče se nemohou starat o své děti, protože jsou v zaměstnání (Hájek, 2008).

Čím dál tím více je kladen důraz na prevenci sociálně patologických jevů, která je dle Pávkové & kol. (2002) směřována do následujících oblastí:

- drogová závislost
- kriminalita
- gambling
- záškoláctví a šikana
- rasismus, vandalismus a jiné formy násilného chování

Dle Hájka & kol. (2008) je snadnější problémům předcházet než je řešit. Jedná se také o levnější způsob, vzhledem k tomu, že náklady na převýchovu jsou velké a výsledek není zaručen.

„Proto stojí za to věnovat co největší pozornost, včetně materiálních prostředků, právě primární prevenci. Současná společenská situace však tuto skutečnost dostatečně neakceptuje.“ (Hájek, 2008 str. 72)

3.6 Nové metody v pedagogice volného času

O tom, jaké nové formy práce s dětmi a mládeží se v posledních desítkách let objevují, píše Pávková & kol. (2002) Tyto formy se vyznačují několika společnými znaky. Důraz je kladen zejména na vzájemné vztahy mezi pedagogy a mladými lidmi. Jedná se o aktivity, které jsou výrazně zaměřeny na specifické cílové skupiny. Zpravidla jsou iniciovány dospělými a mnohdy jsou špatně financované. Častým jevem je fakt, že veškerou práci vykonávají dobrovolníci.

Nové zaměření pedagogické práce má jasně daný směr. Měla by se uskutečňovat v místech, v nichž mají děti příležitost pro osobní komunikaci, neorganizovanou hru, setkávání s přírodou a vrstevníky. Práce s dětmi a mladými lidmi by měla probíhat tam, kde je jejich přirozené sociální prostředí (Pávková, 2002).

3.6.1 Animace

První moderní metodou výchovné práce je animace. Pedagogický slovník nabízí následující definici animace jako výchovné metody užívané zejména při práci s dospívajícími lidmi.

„Je založena hlavně na nedirektivních metodách povzbuzování mladých lidí k hledání vlastní cesty životem a schopnosti realizovat svou svobodu a autonomii, přičemž se jim zároveň předkládá velké množství přiměřených, zajímavě strukturovaných pozitivních možností seberealizace.“ (Průcha, a další, 1995 str. 21)

Ve své podstatě jde o vytvoření nabídky činností natolik zajímavé, že různé formy protispolečenského jednání ztratí samy svou přitažlivost bez jakéhokoliv zakazování (Pávková, 2002).

3.6.2 Výchova zážitkem

Dalším výchovným postupem, s kterým se můžeme setkat, je výchova zážitkem. Zakladatel výchovy zážitkem je německý pedagog Kurt Hahn. Jako alternativní

řešení negativních jevů moderní civilizace navrhoval cvičení a trénink pomocí různých her v přírodě. Dále pak propagoval připravenost k pomoci přírodě, či starým a nemocným lidem. Hahn měl za to, že prožitky v podobných oblastech později pomohou jedinci v rozhodujících životních situacích, např. k překonání krize. Podobný popis tohoto přístupu nalezneme třeba v Hoších od Bobří řeky od Jaroslava Foglara (Pávková, 2002).

3.6.3 Terénní práce (streetwork)

Sociální pracovník nebo-li streetworker vyhledává a navazuje kontakt s mladými lidmi v terénu. Nabízí jim pozitivní možnosti trávení volného času. Základní podmínkou je důvěra, a proto terénními pracovníky bývají převážně mladí lidé věkově blízcí svým klientům. Potřebným radí v krizových situacích a zajišťují kontakt s odbornou pomocí. Práce terénního pracovníka je velmi náročnou záležitostí, v jejímž průběhu je nutná relaxace a možnost vztahového zázemí mimo skupinu klientů z důvodu udržení odstupů (Pávková, 2002).

3.7 Nejvýznamnější zařízení pro výchovu mimo vyučování

Pro úspěšné působení pedagogů v době mimo vyučování bylo formulováno několik zásad a požadavků, které by měly vést k vyšší efektivitě pedagogického procesu. Jedná se hlavně o (Pávková, 2002):

- zásadu soustavnosti – zájmové činnosti by se měly doplňovat a vést k jasnému dlouhodobému cíli
- zásadu posloupnosti – postup pedagoga od známého k neznámému, od jednoduchého ke složitému
- zásadu aktivity – zapojení všech účastníků do činnosti
- požadavek dobrovolnosti – dobrovolná účast dětí na jednotlivých činnostech
- požadavek seberealizace – struktura aktivit by měla být taková, aby každý mohl uplatnit své vlohy a specifické schopnosti

- požadavek zajímavosti a zájmovosti – nabízené zájmové aktivity mají být pestré a odpovídat zájmům dětí, které se s jejich věkem mění

3.7.1 Školní družiny

Nacházejí se nejčastěji v základních školách nebo mohou existovat i samostatně či sloužit žákům několika škol najednou. Maximální počet dětí připadajících na pedagoga je stanoven na 30 (Hájek, 2008).

„Školní družiny se zaměřují na práci s dětmi prvního stupně základní školy. Kromě výchovné a zdravotní funkce máji velký význam sociálního poslání, protože toto zařízení zajišťuje sociální péči a bezpečnost dětí v době, kdy jsou rodiče v zaměstnání.“ (Pávková, 2002 str. 43)

Školní družina je v provozu převážně ve dnech vyučování, avšak po projednání se zřizovatelem může být přístupná dětem i o prázdninách. Družina umožňuje činnosti odpočinkové či provozované po obědě. Tuto funkci plní například klidové hry a poslechové aktivity (Hájek, 2008). Dle Pávkové & kol.(2002) mezi další činnosti patří rekreační a zájmové činnosti.

Nedílnou součástí je i možnost přípravy na vyučování v rámci školní družiny (Hájek, 2008).

Hájek & kol. (2008) připomínají, že v padesátých letech 20. století hrálo toto poslání primární úlohu. *„S posunem chápání funkce družiny ... již není povinně zařazována do denního režimu jako závazný ukazatel.“* (Hájek, 2008 str. 145). Výjimku tvoří jedinci, kteří nemají vhodné podmínky na domácí přípravu. Jedná se zejména o žáky ze sociálně slabých rodin.

Školní družina by měla ze všeho nejvíce děti bavit, a proto je základní formou činnosti hra, která dětem přináší příjemné zážitky a kladné emoce. Dále mohou družiny organizovat zájmové útvary a příležitostné akce. Žákům, a to i těm, kteří

nejsou přihlášení k pravidelné docházce do školní družiny, jsou tyto akce poskytovány za úplaty stanovenou ředitelem (Hájek, 2008).

3.7.2 Školní kluby

Hlavní rozdíl oproti školním družinám je dle Pávkové & kol. (2002), že ve školních klubech ustupuje do pozadí funkce sociální. Těžiště práce školních klubů spočívá v pravidelných kroužcích, souborech a tělovýchovných oddílech.

Dalším rozdílem je cílová skupina, na kterou jsou školní kluby zaměřeny. Jedná se o žáky druhého stupně. Z provozních důvodů mohou být zařazeni do klubů i žáci stupně prvního. Školní klub může přebírat funkci středisek volného času dětí a mládeže (Hájek, 2008).

3.7.3 Střediska pro volný čas dětí a mládeže

„Existence, fungování a činnost SVČ je podložena novelou školského zákona č. 472/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, a vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání.“ (Jelínková, 2014)

Jedná se o zařízení, která realizují specializovanou zájmovou činnost pod odborným dohledem pedagogů. Tato zařízení organizují kroužky, soutěže, prázdninové tábory, aktivity na hřištích a mnoho dalšího (Pávková, 2002).

Hlavním přínosem je, že umožňují účast dětem, mládeži, rodičům s dětmi a případně i dalším zájemcům. Škála jejich působnosti je tedy velmi široká (Hájek, 2008).

Do středisek pro volný čas dětí a mládeže řadíme domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností. **Domy dětí a mládeže** provozují několik druhů činností (Pávková, 2002):

- pravidelná zájmová činnost (organizována v různých zájmových útvarech, např. v kroužcích, souborech, klubech, oddílech a kurzech)

- zájmová činnost příležitostná (turnaje, výlety, exkurze, divadelní představení)
- nabídka spontánních činností (sportoviště, dopravní hřiště, posilovny, herny)
- práce s talentovanou mládeží (individuální práce, vzdělávací akce, odborná soustředění pro talentované, pořádání soutěží a turnajů pro talentované)
- prázdninová táborová činnost (trvání tábora je zpravidla delší než 5 dnů)
- odborná pomoc (formou seminářů, školení, kurzů a vydáváním metodických materiálů)
- organizace soutěží a přehlídek vyhlášených nebo doporučených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (dále jen MŠMT ČR)

Pracovníci v domovech dětí a mládeže mají povinnost řídit se Pracovním řádem pro pedagogické pracovníky, vydaným MŠMT ČR. Požaduje se u nich znalost pedagogických zásad a schopnost vedení zájmových činností, zejména organizace nabídky volnočasových aktivit (Pávková, 2002).

Stanice zájmových činností se zabývají pouze jednou zájmovou činností.

„Střediska volného času mají nezastupitelnou úlohu zvláště při objevování a rozvoji zájmů a nadání, v celoroční činnosti včetně školních prázdnin, v možnosti působit mezi různými sociálními a zájmovými skupinami mladé generace ... a v podpoře volnočasové mobility dětí a mládeže.“ (Hofbauer, 2004 str. 62)

3.7.4 Domovy mládeže

Domovy mládeže patří mezi školská zařízení zabezpečující ubytování, stravu a výchovné působení žákům středních a vyšších odborných škol. Mohou fungovat jako součásti středních škol nebo samostatně a jsou k dispozici žákům více škol z okolí (Pávková, 2002).

V době, která je označována dobou studijního klidu, žáci vykonávají přípravu na vyučování. Vychovatelé se soustředí v tomto ohledu převážně na žáky prvních

ročníků a to z toho důvodu, aby získali studijní návyky a naučili se učit. U žáků vyšších ročníků je určitá benevolence (Hájek, 2008).

Domovy mládeže mají svůj vlastní vnitřní řád s právy a povinnostmi ubytovaných žáků. V prostorách domovů je například zakázáno užívání a přechovávání alkoholu a jiných omamných látek. Zákaz také platí na hraní hazardních her. V případě opakovaných prohřešků může následovat vyloučení z domova mládeže (Pávková, 2002).

3.7.5 Dětské domovy

Asi nejvhodnější vysvětlení fungování dětských domovů nabízí pedagogický slovník. Dětský domov je: *„školské výchovné zařízení internátního typu pro výkon ústavní výchovy mládeže. Zajišťuje výchovnou, hmotnou a sociální péči mládeži s normálním duševním vývojem, která ze závažných důvodů nemůže být vychovávána ve vlastní rodině a nemůže být osvojena nebo umístěna v jiné formě náhradní rodinné péče ...“* (Průcha, a další, 1995 str. 46)

Při dětských domovech mohou být zřízeny mateřské a základní školy. Péče probíhá zpravidla o děti od 3 do 18 let, popřípadě do skončení přípravy na povolání (Hájek, 2008).

3.7.6 Zařízení s celostátní působností

Jako další volnočasová zařízení zmiňuje zařízení s celostátní působností ve svém díle Hořbauer (2004). Tato zařízení fungují pod záštitou MŠMT ČR a označují se jako instituty. Jedná se o institut:

- dětí a mládeže v Praze
- zájmového vzdělávání v Hořovicích

3.8 Sdružování dětí a mládeže

O volný čas dětí a mládeže se starají také různá sdružení, která si dle svého zaměření kladou různé cíle. Jedná se hlavně o vzdělávací, výchovné a rekreační zaměření (Pávková, 2002).

Dle Hofbauera (2004) si v dnešní době zasluhuje sdružování dětí a mládeže v celosvětovém měřítku větší pozornost také z toho důvodu, že výrazně klesá zájem o členství a pravidelnou činnost. Obzvláště ve strukturách s výrazným ideovým zaměřením a s definovanými pravidly členství a fungování.

Část sdružení působí v celostátním rozsahu a některé patří do širokých mezinárodních hnutí. Oba případy zahrnují dle odhadů 10 – 15 % současné mladé generace (Pávková, 2002).

Registrovaná členská sdružení s větším počtem členů dostávají na svou činnost příspěvky od MŠMT ČR. Cílem těchto příspěvků je zejména obnova materiálního a technického zázemí organizací. Dále pak odborné vzdělávání pracovníků a krytí aktivit dětí jako jsou celostátní přehlídky a soutěže, na jejichž přípravu připadají nemalé finanční prostředky (Pávková, 2002).

3.8.1 Vývoj sdružení dětí a mládeže

Jako první vznikala sdružení dospělých, z počátku zaměřených na ochranu dětí a mládeže. Postupem času se dostal ke slovu i volný čas samotných dospělých. Na našem území se jednalo o vůbec první tělovýchovnou organizaci Sokol, která vznikla v roce 1862 a první turistický spolek v severních Čechách, jehož vznik se datuje k roku 1885. Počátkem 20. století vznikala sdružení dětí a mladých lidí, jež zaznamenala největší rozmach ve druhé polovině 20. století (Hofbauer, 2004).

Podle průzkumu uvedeného v díle Hofbauera (2004), byl v roce 2001 členem některého ze široké základny sdružení každý druhý mladý Evropan. Začala se však objevovat klesající tendence počtu členů jednotlivých sdružení, spojená s širokými

možnostmi trávení volného času dětí a mládeže. Nejoblíbenějšími zůstaly sportovní organizace.

3.8.2 Základní typy sdružení dětí a mládeže v ČR

Dle Pávkové & kol. (2002) se největší popularity v současné době těší tělovýchovné a sportovní sdružení. Nejdále u nás působí **Sokol**, který usiluje o rozvoj tělesné, duševní a morální stránky osobnosti. Další sportovní organizací působící na území České republiky je **Český svaz tělesné výchovy (ČSTV)**, jehož posláním je podpora sportu, tělesné výchovy a turistiky.

Hofbauer (2004) se zmiňuje dále o sdruženích, jejichž základním posláním je výchova k občanství. Jedná se o hnutí skautská, která podporují vlastenectví, bratrství mezi národy a překonání nacionalismu.

Důležitým principem skautingu je družinový princip: „*Výchovné působení probíhá především v malé skupině pěti až deseti dětí vedených dospívajícím rádcem jen o málo starším než děti.*“ (Pávková, 2002 str. 143)

Nejpočetnější je v současnosti **Junák**, který si klade za cíl působení na své dětské a dospělé členy a jejich vedení k duchovní, mravní i tělesné zdatnosti. Velký důraz klade na pobyt v přírodě a umění sebekázně (Hofbauer, 2004).

Druhým nejpočetnějším sdružením dětí a mládeže je **Pionýr**. Vymezuje se jako hnutí demokratické, nezávislé na politických stranách, dobrovolné, otevřené a všestranně působící ve výchově občana země (Hofbauer, 2004).

Pávková & kol. (2002) zmiňují dále sdružení orientovaná nábožensky. Křesťansky orientované, nepolitické a nevýdělečné sdružení usilující o plnohodnotný život mladých lidí nese název **YMCA** (Křesťanské sdružení mladých lidí).

*„Zájmovou činnost spojují s nábožensky motivovaným výchovným působením.
Velkou pozornost věnují práci mezi rodiči, včetně jejich společných aktivit s dětmi.“
(Hofbauer, 2004 str. 112)*

4 Vlastní zpracování

4.1 Městská část Praha 6

Území městské části Praha 6 se rozkládá v severozápadní části hlavního města Prahy. Městská část Praha 6 je složena z katastrálních území Břevnova, Dejvic, Liboce, Ruzyně, Veleslavína, Vokovic a z části katastrálních území Bubence a Hradčan. Se svými 100 tisíci obyvateli a 41 km² rozlohy patří k největším a nejlidnatějším městským částem v Praze.¹

4.1.1 Historie

Nejvýznamnější historickou událostí pro území Prahy 6 bylo založení Břevnovského kláštera na konci 10. století. Jednalo se o první mužský klášter v Čechách. Do historie se městská část Praha 6 také nesmazatelně zapsala bitvou na Bílé hoře v roce 1620. Bitva se odehrála na území současného katastrálního území Ruzyně v nedaleké blízkosti ruzyňské věznice a výrazně ovlivnila budoucí dění v českých zemích. Za zmínku stojí i ruzyňské letiště, v současné době letiště Václava Havla Praha, které bylo vybudováno ve 30. letech 20. století a ve své době patřilo k nejmodernějším na světě. Avšak v 60. letech minulého století bylo zapotřebí rozšířit stávající areál letiště, kvůli zvyšujícím se nárokům na leteckou dopravu. Stavba nového letiště se stala hlavním důvodem, proč byla do té doby samostatná Ruzyně připojena k Praze v roce 1960.²

4.2 Přehled institucí nabízejících volnočasové aktivity

Následující kapitola bude věnována institucím pro trávení volného času dětí a mládeže, které se nacházejí na území městské části Praha 6. Vzhledem k velikosti městské části budou vybrány pouze ty, které jsou nejvýznamnější množstvím

---

¹ Městská část Praha 6. [online]. [cit.2015-02-16]. Dostupné z: http://www.praha6.cz/praha6_historie.html

² Městská část Praha 6. [online]. [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: http://www.praha6.cz/rozvoj_historie.html

činností určených pro děti a mládež. Výčet všech volnočasových institucí by několikanásobně přesahoval doporučený rozsah této práce.

4.2.1 Centrum volného času Bilbo

Centrum Bilbo bylo založeno v roce 1999 jako občanské sdružení se sídlem v Patočkově ulici v Břevnově. Vedení centra je přesvědčeno, že zájmová činnost by měla být dostupná všem, bez ohledu na to, jaké mají sociální postavení. Svou činností se zaměřuje na děti předškolního věku, děti od 6 do 15 let a nezapomíná ani na mládež a dospělé. Zájmové kroužky a výukové kurzy probíhají v průběhu celého školního roku pravidelně 1x – 2x týdně. Rodiče těch nejmenších mohou své ratolesti přihlásit například na kroužky kreslení, modelování a tancování. Dětem školou povinným jsou k dispozici i kurzy s velmi zajímavou tematikou jakou je sebeobrana, výuka práce na PC či kroužek základů robotiky. Mládež a dospělí mohou využít například osobního fitness trenéra a kurzy historických tanců. Při centru funguje také klub seniorů.³

4.2.2 Dům dětí a mládeže hl. m. Prahy – Stanice techniků

Stanice techniků nabízí velké množství zájmových činností, zaměřených nejenom technickým a řemeslným směrem. V nabídce najdeme i kroužky hudební, jazykové, přírodovědné, taneční, sportovní, turistické a mnoho dalších. Nicméně, jak samotný název stanice napovídá, největší množství kroužků cílí na děti, mládež a dospělé zajímající se o techniku. Kroužky modelářů automobilových, leteckých, železničních a kroužky elektroniky jsou k dispozici všem věkovým kategoriím. Velmi oblíbená je u veřejnosti 40m dlouhá autodráha, na které se jezdí české i evropské mistrovské závody. DDM dále pořádá letní i zimní tábory a pronajímá taneční sály a počítačové učebny.⁴

---

³ CVC Bilbo. [online]. [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.bilbo-centrum.cz/>

⁴ Stanice techniků. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ddmpraaha.cz/stanice-techniku>

4.2.3 Mateřské centrum Mária

Posláním MC Mária je vytvoření prostředí pro setkávání rodičů, příp. prarodičů a jejich dětí, a to od batolat po předškoláky, pro děti zdravé i handicapované. Kroužky probíhají formou programů, z nichž každý má vyhrazen jeden den v týdnu. Jednotlivé programy jsou přizpůsobeny svou náplní věkové kategorii, které jsou určeny. Jedná se o programy pro rodiče s dětmi ve věku od 1 do 2,5 let a od 2,5 let. Mateřské centrum pořádá každý měsíc kulturně-spoolečenskou akci motivovanou buď ročním obdobím anebo lidovými tradicemi (Masopustní karneval, Den Země, apod.)⁵

K významnějším volnočasovým centrům nacházejícím se na území městské části Praha 6 patří ta, která provozují občanská sdružení.

- **Občanské sdružení Archaia** - provozuje **Archeologický park Liboc**, který vede v rámci zájmové činnosti klub mladých archeologů, jež je určen pro děti a mládež od 10 do 16 let. Archeologický park dále organizuje vzdělávací program pro základní a střední školy.⁶
- **Občanské sdružení Aktivita** – hlavní činností je integrace mentálně a tělesně postižených dětí a mládeže formou hipporehabilitace.⁷
- **Občanské sdružení Studio Paleta** – poskytuje výtvarné kroužky pro různé věkové kategorie a pořádá víkendové výlety a výtvarná soustředění.⁸

4.2.4 Školství

V městské části Praha 6 se nachází:

- 33 mateřských škol
- 15 základních škol

---

⁵ MCMária. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: http://www.praha6.cz/domy_deti.html

⁶ Archeologický park Liboc. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.archaia.cz/liboc/liboc.htm>

⁷ Občanské sdružení Aktivita. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: http://www.praha6.cz/domy_deti.html

⁸ Občanské sdružení Paleta. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.studiopaleta.com/>

- 9 středních a vyšších odborných škol
- 3 veřejné vysoké školy
- 2 soukromé vysoké školy⁹

Mateřské školy nabízejí aktivity hlavně pro děti předškolního věku. Velmi populární je v současné době výuka angličtiny, kdy se děti dostávají do kontaktu s anglickým jazykem zábavnou formou. Na základních školách mohou děti trávit volný čas v rámci školních družin a školních klubů, které pro ně představují ideální trávení volného času. Mezi nejčastější aktivity patří hraní různých her, v teplém počasí venkovní aktivity, zejména sportovního charakteru. Základní školy také vedou různé kroužky. Jmenovitě například tancování, kreslení, zpívání, kroužky sportovního zaměření a mnoho dalších.

4.2.5 Sport

Území Městské části Praha 6 je doslova poseto různými sportovními institucemi. Největší zastoupení mají tělovýchovné jednoty, kterých zde působí 13. Mezi ty, které jsou nejvíce navštěvovány mládeží do 18 let, patří:

- **TJ Dukla Praha** – necelou polovinu z celkového počtu registrovaných členů tvoří mládež. Členové si mohou vybrat z následujících sportů - atletika, plavání, fotbal, tenis, veslování apod.
- **TJ Tatran Střešovice** – nejoblíbenějším sportem je zde mezi mládeží florbal, dále pak volejbal, házená, tenis a fotbal.
- **TJ Sokol Praha Dejvice, Hanspaulka** – k dispozici mají návštěvníci, jak registrovaní, tak ti z řad veřejnosti, několik velkých tělocvičen, posilovnu i venkovní hřiště.¹⁰

---

⁹ Městská část Praha 6. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.praha6.cz/>

¹⁰ Sportoviště. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.praha6.cz/stadiony.html>

Velmi významnou sportovní institucí sloužící pro děti a mládež do 18 let je DDM **hl. m. Prahy – Stadion Mládeže**. Nabízí značné množství sportovních aktivit, pořádá sportovní Pohár Pražských škol – zkráceně POPRASK. Dále pak pronajímá sportoviště pro školy i veřejnost a celoročně pořádá akce pro děti a mládež ve věku od 4 do 15 let.¹¹

4.3 Analýza vybrané instituce

4.3.1 Základní údaje o instituci

Název:	Dům dětí a mládeže Praha 6
Sídlo:	U Boroviček 650/5, 163 00 Praha 6
IČO:	45241694
Právní forma:	Příspěvková organizace
Zřizovatel:	Kraj Hlavní město Praha
Statutární orgán:	Mgr. Petr Ryneš

4.3.2 Poslání

Hlavním posláním Domu dětí a mládeže Praha 6 je *„poskytovat služby v oblasti zájmového vzdělávání – programy pro aktivní využití volného času dětí, mládeže a dospělých“*.¹²

4.3.3 Činnosti

Dům dětí a mládeže Praha 6 provozuje několik druhů činností. Každým rokem se snaží o zkvalitnění a rozšíření nabízených druhů činností, tak aby lépe vešel

---

¹¹ Stadion mládeže. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ddmpraha.cz/stadion-mladeze>

¹² DDM Praha 6. [online]. [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.ddmp6.cz/o-ddm-praha6/>

do povědomí případných zájemců o jejich služby. V současné době se jedná o následující činnosti:

- pravidelná
- příležitostná
- spontánní
- táborová

Pravidelná činnost

V Domově dětí a mládeže Praha 6 probíhá pravidelná činnost v rámci zájmových útvarů. Za účast v jednotlivých zájmových útvarech je vybírán roční poplatek, pohybující se od několikasetkorunových částek až po nejvyšší ve výši 8500 Kč. Za tuto částku mohou rodiče přihlásit své děti ve věku mezi 3 až 6 lety do Centra pro předškolní děti Motýlek, v jehož rámci je dětem poskytován celotýdenní dopolední program. Ve své podstatě jde o obdobu mateřské školky.

Zaměření zájmových útvarů pravidelné činnosti:

- sportovní (florbal, aerobic, orientační běh, stolní tenis, pilates, šachy)
- turistika (vodáci)
- hudební (flétna, kytara)
- tanec (mažoretky, pole dance, zumba, latina, balet, břišní tance ...)
- dramatická výchova (divadelní soubory, dramatické kroužky)
- keramika
- výtvarná výchova (kresba, malba, paličkování, filmová animace)
- technické obory (digi- foto, audio-videotvorba)
- PC (grafika, programování, game maker)
- přírodověda (teraristika, chovatelství ...)
- vzdělávací a společenskovedné (angličtina pro dospělé)
- centra pro předškolní děti (výše zmíněné centrum Motýlek)

- ostatní (žonglování, YOYO klub, Klub rodičů s dětmi)

Z celkového počtu 1372 účastníků bylo v uplynulém školním roce přihlášeno do zájmových útvarů 141 předškoláků, 770 dětí ve věku 6 – 15 let, 107 dětí mezi 16 – 18 lety, 43 účastníků mezi 19 a 26 lety a 311 dospělých starších 26 let.

Tabulka č. 1: Počet zájmových útvarů a jejich členů

	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Počet dětí	1 374	1 380	1 372
Počet zájmových útvarů	138	150	153

Zdroj: Vlastní zpracování, 2015

Z výše uvedené tabulky si můžeme povšimnout, že v uplynulém školním roce provozoval Dům dětí a mládeže dohromady 153 zájmových útvarů, jichž se celkem zúčastnilo 1372 členů. Počet dětí navštěvujících zájmové útvary se v posledních letech ustálil, na rozdíl od počtu zájmových útvarů, jejichž počet každým rokem mírně narůstal.

Příležitostná činnost

Ve dnech pracovního volna, o prázdninách, o sobotách a dále při různých příležitostech pořádá DDM Praha 6 pro zájemce ze stran veřejnosti různé akce, soutěže a turnaje. O tom, že se taková podobná akce blíží, se veřejnost dozví díky letákům, plakátům a webovým stránkám Domu dětí a mládeže.

Mezi největší akce pořádané pro veřejnost Domem dětí a mládeže patří **Den otevřených dveří**. Jedná se o velmi důležitou propagační akci, které se DDM v minulém školním roce zúčastnil v rámci projektu pořádaného městskou částí Praha 6. Celý projekt má za cíl upozornit na aktivity spojené s kvalitním trávením volného času pro všechny věkové kategorie, kterých je možno si užít v m. č. Praha 6.

Dům dětí a mládeže umožnil zájemcům navštívit kroužky florbalu, orientačního běhu, chovatelský kroužek, taneční lekce a točení na keramickém kruhu.

Dům dětí a mládeže se stejně jako v předcházejících ročnících zúčastnil projektu pražských DDM *Zastávka volný čas*. Jednalo se o největší akci DDM Praha 6 s názvem **Vypich 2013**, která se konala za spoluúčasti DDM hl. m. Prahy. Akce si našla svoje účastníky a těší se pravidelně velké návštěvnosti, přibližně 2500 návštěvníků.

K nejnavštěvovanějším příležitostným akcím v roce 2013/2014 patřil Vánoční koncert konající se v prostorách kina Ořechovka, turistický pochod Praha-Okoř (již 11. ročník), taneční workshop, Brána volného času dokořán, kde proběhla především propagace street dance a dále byly poskytovány veřejnosti informace o činnostech DDM.

Ve školním roce 2013/2014 probíhala také pravidelná výuka dopravní výchovy žáků 4. a 5. tříd základních škol Prahy 6 a Prahy 17. K výuce slouží dopravní hřiště Vypich, kterému bude větší pozornost věnována v kapitole 4.3.5. Prostory a vybavení.

Příležitostné akce se těší velké oblibě a DDM má díky nim možnost více se otevřít veřejnosti a umožnit jí lépe se seznámit s volnočasovými aktivitami, které nabízí.

K příležitostným akcím, které Dům dětí a mládeže Praha 6 organizuje a účastní se jich, patří také **soutěže**. Pod hlavičkou DDM proběhly tyto soutěže: Pražské poetické setkání – recitační soutěž s dlouholetou tradicí, Talenty v domečku, Obvodní kolo v programování a v šachách pro Prahy 6 a 17. Děti z DDM se zúčastnily také soutěží vyhlášených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR a sportovních soutěží Poprask.

Spontánní činnost

Spontánní činnost probíhá především v klubu Šestka. Klub je otevřen v průběhu celého pracovního týdne a 1x měsíčně v sobotu, kdy probíhá několik turnajů. Ve večerních hodinách využívá klub pro své potřeby šachový oddíl a hudební kroužky. Z celkového počtu návštěvníků je 70 % z věkové skupiny 10 – 15 let, zbytek tvoří mládež do 18 let. Klub je vybaven počítači, stolním fotbalem, šipkami, kulečnickem i deskovými hrami. Činnost klubu je podporována granty hl. m. Prahy.

Další spontánní aktivity probíhají ve studiu audio-video tvorby a také v klubu volného času pro děti a mládež *Kamarády máme rádi* na ZŠ Dědina. Klub v uplynulém školním roce navštívilo celkem 1326 dětí a mládeže. Jeho vybavení je obdobné tomu, které mohou návštěvníci využívat v klubu Šestka.

Táborová činnost

V průběhu školního roku 2013/2014 uspořádal DDM Praha 6 celkem 9 **výjezdových táborů**. Všechny tábory se uskutečnily během jarních, velikonočních a letních prázdnin. O jarních prázdninách proběhl lyžařský tábor v Peci pod Sněžkou, jehož se zúčastnilo 42 dětí ve věku od 7 do 18 let. Nejvíce táborů proběhlo o letních prázdninách a nesly se ve sportovním duchu. Výjezdových táborů se celkem zúčastnilo 250 dětí, což představuje stejný počet účastníků jako v minulém roce.

V posledních letech se ovšem větší oblibě těší **příměstské tábory**. Jsou určeny především dětem ze sociálně slabších rodin, což ovšem neznamená, že by k nim bylo přistupováno jiným způsobem, ba naopak. Příměstské tábory jsou atypické tím, že probíhají ve městě a děti se k večeru vracejí do svých domovů. Během jarních a letních prázdnin proběhlo celkem 17 příměstských táborů s tematikou taneční, hudební, výtvarnou, technickou, sportovní a přírodovědnou. Na většinu z příměstských táborů přispívá městská část svými granty.

DDM pořádá i pobytové akce s poznávacím nebo sportovním zaměřením. Pobytové a poznávací výlety proběhly v Brně a v Liberci. Ubytování bylo zajištěno v místních domovech dětí a mládeže.

Práce s talenty

Pracovníci DDM se svým talentovaným svěřencům věnují i individuálním způsobem. Individuální příprava probíhá v několika oblastech. Asi největší koncentrace talentů se nachází v kroužku *Přípravka na umělecké školy*. V oblasti hudby a tance jsou ti nejtalentovanější vysíláni na různé soutěže, díky kterým mají možnost porovnat své dovednosti s ostatními. Práce s talenty v oblasti informačních technologií, kde je pozornost věnována zejména dětem projevujícím hlubší zájem o danou problematiku, má za cíl vychovat budoucí lektory zájmových útvarů s touto tematikou. V oblasti sportu jsou pravidelně vyhlašovány doplňkové tréninky pro hráče florbalu.

Úspěchy

Díky individuálním tréninkům dosahují děti z DDM největších úspěchů ve florbalu. Děti ze zájmového útvaru Florbal vybojovaly několik skvělých umístění v soutěžích:

- Liga mladších žáků pražských DDM – 3. místo
- Liga starších žáků pražských DDM – 3. místo
- 1. liga ČR juniorek – 3. místo
- Mezinárodní turnaj juniorek – 2. místo
- Evropský florbalový turnaj Prague Games – 2. místo
- Mezinárodní turnaj Czech Open v kategorii žen – 2. místo

Několik dalších úspěchů vybojovaly dívky ze zájmového útvaru chovatelství. V celostátním kole teraristiky zvítězila Eva Karská a v mezinárodním kole v Nitře, v odbornosti cizokrajní ptáci, získala druhé místo Kateřina Stoklasová. O další úspěchy se děti z DDM zasloužily v soutěžích:

- Kreace animace 2014 – kroužek animace pro nejmenší získal 2. místo v animační soutěži
- Mezinárodní výtvarná výstava Lidice 2014 – tři čestná uznání za keramiku
- Výtvarná soutěž EXLIBRIS – 3. místo

4.3.4 Personál

Pedagogickou činnost zajišťuje v DDM v současné době celkem 20 interních pracovníků a 44 pracovníků externích. Především u interních pedagogů se očekává odborná a pedagogická způsobilost, kterou splňují. Organizačně je DDM členěn do odborných oddělení. Ve vedení každého z oddělení stojí interní pracovník, který řídí externí pracovníky a z jejich řad vybírá vedoucí jednotlivých kroužků. DDM se neustále snaží o zkvalitňování pedagogického týmu. Za tímto účelem probíhá každým rokem řada školení, kurzů a seminářů. V této souvislosti se uskutečnilo druhé a třetí kolo 40hodinového studia pedagogiky pro externí pedagogické pracovníky volného času, při kterých došlo k proškolení všech externích lektorů.

Tabulka č. 2: Struktura pracovníků

Pracovní zařazení	Celkem fyzické osoby	Muži	Ženy
Pedagog	13	3	10
THP	7	2	5
Dělník	0	0	0
Celkem	20	5	15

Pozn.: THP = technicko-hospodářský pracovník

Zdroj: Vlastní zpracování, 2015

Z výše uvedené tabulky si můžeme povšimnout, že 75 % pedagogických pracovníků jsou ženy. Co se věkového složení týká, tak nejvíce pracovníků je starších 50 let, celkem 9.

Tabulka č. 3: Pedagogická způsobilost pracovníků

Dokončené vzdělání	Počet pedagogických pracovníků
VŠ pedagogického směru	9
VŠ nepedagogického směru	2
SŠ, VOŠ pedagogického směru	0
SŠ, VOŠ nepedagogického směru	2
Ostatní	0

Zdroj: Vlastní zpracování, 2015

4.3.5 Prostory a vybavení

Dům dětí a mládeže Praha 6 je umístěn od roku 2000 v areálu budov na adrese U Boroviček 1. Tento velmi prostorný areál sdílí společně se Základní školou pro žáky se specifickými poruchami učení a s Domovem mládeže, který slouží jako školské ubytovací a stravovací zařízení pro žáky středních a vyšších odborných škol. Celý areál je v majetku hl. m. Prahy a jeho správcem je ředitelka ZŠ pro žáky se specifickými poruchami učení. Dům dětí a mládeže vykonává svou činnost i v dalších dvou detašovaných pracovištích. Sportovní aktivity se odehrávají v Centru sportu na ZŠ Dědina a dopravní výuka pro žáky 4. a 5. tříd základních škol probíhá na Dětském hřišti dopravní kázně Na Vypichu. DDM dále využívá prostory ZŠ škol v blízkém okolí pro průběh činnosti kroužků, které nabízí. V areálu ZŠ Ruzyně probíhá florbalový kroužek a na Základní škole Laudova kroužek žonglování, skákací boty a ropeskipping.

V areálu hlavní budovy bylo v roce 2010 dokončeno venkovní víceúčelové hřiště, které bylo vybudováno z peněz hl. m. Prahy a využívá ho kromě DDM a ZŠ také veřejnost.

DDM užívá dvě podlaží v jedné budově a keramickou dílnu v budově další. V budovách platí vnitřní řád Domu dětí a mládeže Praha 6, kterým se musí bezpodmínečně řídit všichni pracovníci i účastníci činností (viz příloha č. 1).

V hlavní budově najdeme Klub otevřených dveří, místnost Centra předškolních dětí (dopoledne slouží dětem, odpoledne jsou jeho prostory využívány pro zájmovou činnost). Dále se v budově nachází velký multifunkční sál, který je vybaven i stoly pro stolní tenis, dvě hudební zkušebny, výtvarný ateliér, zookoutek s akvárii a terárii chovatelů z řad dětí navštěvujících DDM, PC učebnu s 3D tiskárnou a hudební studio. Od roku 2011 je k dispozici i malý sál, který vznikl rekonstrukcí bývalé knihovny a slouží jako sál taneční. V sále došlo k instalaci baletních tyčí, zrcadel a závěsů. Sál také slouží pro potřeby školení, nachází se zde totiž audio-video technika a dataprojektor. Personálu slouží několik kanceláří a kuchyňka.

Dětské hřiště dopravní kázně Na Vypichu neslouží jen pro dopravní výuku žáku ZŠ a veřejnosti. V současné době je možnost v areálu využít také dvě víceúčelová venkovní hřiště pro sportovní aktivity, jakými jsou například volejbal, basketbal, fotbal a házená. V zázemí dopravního hřiště najdeme učebnu s interaktivní tabulí, která výrazně usnadňuje výuku dopravní výchovy žákům. Pro potřeby výuky najdeme na hřišti několik desítek kol. Šest nových kol bylo v roce 2014 nakoupeno z finančních prostředků DDM a dalších deset obdržel DDM jako dar od oddělení Ministerstva dopravy ČR pro dopravní výchovu.

Bohužel v roce 2014 došlo na dopravním hřišti ke vloupání a byl odcizen počítač. V souvislosti se stavebními úpravami klubovny bude nezbytně nutné lépe zabezpečit tyto prostory proti případné krádeži.

Zájemci ze stran veřejnosti mohou využít prostor hřišť DDM za nevelký poplatek.

Tabulka č. 4: Ceník pronájmů sportovních hřišť

Sportoviště	Kč/h
Dopravní hřiště Vypich	200
Venkovní hřiště U Boroviček	100
Venkovní hřiště Vypich	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2015

4.3.6 Finance

Vzhledem ke skutečnosti, že Dům dětí a mládeže Praha 6 vypracovává v hodnotících zprávách průběžné výsledky hospodaření vždy v období od 1. 1. do 1. 9. daného školního roku, a právě tyto údaje mi byly poskytnuty ke zpracování praktické části bakalářské práce, bude se rozbor hospodaření týkat období od 1. 1. 2014 do 1. 9. 2014.

DDM Praha 6 byl zřízen hlavním městem Prahou za účelem poskytování volnočasových aktivit pro děti, mládež a dospělé. Činnost DDM je financována ze tří zdrojů a to: Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, hlavním městem Prahou a vlastní činností, která se dělí na hlavní a doplňkovou činnost.

Hlavní činnost

Hospodaření DDM vždy vychází ze schváleného rozpočtu na daný rok. V tabulce č. 5 bude tedy vzhledem k poskytnutým podkladům uveden stav k 1. 9. 2014.

Rozpočet si vytváří DDM sám na základě údajů z minulých let. Magistrát poté na základě krajských normativů na žáka a mimořádné akce vypočte výši příspěvků ze strany hl. m. Prahy a MŠMT. Stanovené příspěvky pak dostává DDM v plné výši nebo navýšené při mimořádných situacích. Zcela výjimečně dojde ke snížení výše stanoveného příspěvku. Jelikož většinu příspěvků tvoří částky na platy interních a externích pracovníků, jedná se o zvýšení nebo snížení např. na základě vládních rozhodnutí a snížení nebo zvýšení platů pro státní zaměstnance.

Tabulka č. 5: Podrobný rozpočet (v tis. Kč)

Položka rozpočtu	Schválený rozpočet na rok 2014	Skutečnost k 1. 9. 2014
Vlastní výnosy celkem	3 601	2 536,80
Neinvestiční příspěvek HMP	819	621,50
Neinvestiční transfer MŠMT	6 703	3 546,80
Výnosy celkem	11 123	6 705,10
Náklady celkem	11 123	8 421,20
z toho vybrané položky		
Spotřebované nákupy	1 850	910,50
Služby	1 000	1 010,30
Osobní náklady	6 861,20	5 548,20
Daně a poplatky	0	1,60
Ostatní náklady	1	26
Odpisy DM	421	215,30
Drobný DM	230	103,20
VH	0	-1 716,10

Jednotlivé položky rozpočtu většinou dosáhnou na konci roku plánované výše. Někdy dochází k úpravám v průběhu roku u položek za vybavení potřebné k činnosti - na nově otevřené kroužky, nové nebo jinak pojaté akce apod.

Vzhledem k systému, kdy DDM nejdříve čerpá peníze od MŠMT, následně vlastní vydělané peníze a na závěr příspěvek hl. m. Prahy, který v případě neutracení musí vrátit, snaží se DDM být každý rok v lehké ztrátě. Ztráta je následně kryta z magistrátem povolené a ve zřizovací listině stanovené doplňkové činnosti, kterou je pronájem nebytových prostor a výpal keramiky pro cizí subjekty. Po odečtení ztráty si zbytek peněz získaných doplňkovou činností může DDM po odsouhlasení magistrátem rozdělit do fondů (fond odměn, investiční nebo rezervní fond).

Spotřebované nákupy obsahují spotřební materiál a energie. Položku služby tvoří výkony spojů, nájemné a služby, opravy, udržování a cestovné. Součástí osobních nákladů jsou mzdové náklady, ostatní osobní náklady, náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění a sociální náklady. Položka odpisy dlouhodobého majetku je tvořena odpisy z budov, staveb a zařízení.

Vlastní výnosy jsou tvořeny platbami za účast dětí v kroužcích, na výjezdových a příměstských táborech, výnosy z ostatních příležitostných akcí a ostatních výnosů z hlavní činnosti.

Tabulka č. 6: Výkonové ukazatele

	Počet účastníků		Tržby	
	Plán 2014	Skutečnost k 1. 9. 2014	Plán 2014	Skutečnost k 1. 9. 2014
Zájmové útvary	1 300	1 372	2 100	1 715
Výjezdové tábory	220	250	930	956
Příměstské tábory	290	272	250	275
Ostatní příležitostné akce	11 000	12 777	120	30
Ostatní výnosy z hlavní činnosti	-	-	200	157
Celkem za hlavní činnost	12 810	14 671	3 600	3 143

Zdroj: Vlastní zpracování, 2015

Dům dětí a mládeže Praha 6 si plní své plány ohledně počtu účastníků a získaných peněžních prostředků za všechny druhy poskytovaných činností nadmíru dobře. Vzhledem k počtu účastníků k 1. 9. 2014 vše nasvědčuje tomu, že bude bez problémů dosaženo i plánovaných tržeb na konci roku 2014.

Součástí výnosů z hlavní činnosti jsou také granty. V roce 2014 se DDM Praha 6 zúčastnil několika grantových programů vyhlašovaných hl. m. Prahou. Při získání byl DDM úspěšný ve dvou oblastech. V oblasti volného času, kde získal grant v celkové výši 710 100 Kč na velké akce typu Vypich a Žonglpárty, dále na menší akce a také na příměstské i výjezdové tábory. V oblasti školství byl Domu dětí

a mládeže Praha 6 poskytnut grant od hl. m. Prahy ve výši 250 000 Kč. Tento grant byl poskytnut na podporu pořádání předmětových soutěží pro školy nacházející se na území městské části Praha 6 a Praha 17.

Doplňková činnost

Výnosy z doplňkové činnosti jsou tvořeny zejména díky pronájmu nebytových prostor, které jsou ve vlastnictví DDM Praha 6. Dále jsou výnosy tvořeny penězi získanými z prodeje keramických výrobků. Náklady pak spotřebou energie, účetními službami a ostatními mzdovými náklady.

Tabulka č. 7: Rozpočet doplňkové činnosti

	Plán 2014	Skutečnost k 1. 9. 2014
Výnosy	110	82,65
Náklady	32,10	10,75
VH celkem	77,90	71,90

Zdroj: Vlastní zpracování, 2015

Dle stavu výnosů a nákladů k 1. 9. 2014 lze říci, že instituce si své plány v doplňkové činnosti plní a vše nasvědčuje tomu, že na konci roku 2014 bude v tomto druhu činnosti vykazovat zisk.

5 Zhodnocení výsledků

Hlavním cílem zpracování praktické části bakalářské práce je odpověď na otázku zda si zkoumaná instituce plní své poslání, kterým se veřejně prezentuje. K tomu bylo využito analýzy instituce dle Brosnislawa Malinowského, která hodnotí instituce na základě nabídky jejich činností, personálu, prostorů a vybavení a financování.

Dům dětí a mládeže Praha 6 má velmi pestrou nabídku činností pro děti, mládež i dospělé. Ve všech činnostech se DDM snaží hledat nové nápady a možnosti, které by pomohly přispět k rozšíření nabídky a uspokojení poptávky co největšího počtu zájemců. Analyzovaný dům dětí a mládeže nabízí činnost pravidelnou, příležitostnou, táborovou, spontánní, organizuje velké množství soutěží a soustředí se také na práci s talentovanou mládeží. V případě pravidelné zájmové činnosti se počet zájmových útvarů v posledních letech ustálil kolem čísla 150. V několika případech byl kroužek otevřen na podnět rodičů, kterým daný kroužek v nabídce chyběl. Vedení tým vysílá jasný signál všem zájemcům, že se snaží vyhovět zaměřením zájmových útvarů, tak aby byli spokojeni a našli si cestu do prostor DDM i v příštích letech.

Ve školním roce 2013/2014 zajišťovalo pedagogickou činnost celkem 64 pracovníků, jak externích, tak interních. Všem pracovníkům je zajišťováno pravidelné školení tak, aby byli schopni svou práci vykonávat na co nejvyšší možné úrovni.

Ke své činnosti využívá DDM prostory několika objektů. Hlavním místem, ve kterém probíhá činnost DDM, je areál budov nacházející se na adrese U Boroviček 1. Budovy jsou ve vlastnictví hl. m. Prahy a Dům dětí a mládeže je sdílí společně se ZŠ pro žáky se specifickými poruchami učení a Domovem mládeže. Vzájemná tolerance a spolupráce v rámci těchto institucí je klíčem k úspěšnému fungování každé z nich. Výše zmíněná problematika sdílení prostor byla

konzultována s vedením DDM, které mě ubezpečilo, že není žádnou překážkou při vykonávání různých druhů činností. K dalším prostorům, které Dům dětí a mládeže využívá, jsou detašovaná pracoviště na ZŠ Dědina a hřiště dopravní výchovy Na Vypichu. Všechny prostory jsou moderně vybaveny a je o ně pravidelně pečováno.

Financování DDM je zajištěno díky významné podpoře ze strany MŠMT ČR a hlavního města Prahy. Grantová podpora ze strany hl. m. Praha je nepřehlédnutelná a umožňuje širší záběr v činnostech, které může DDM uskutečnit. Významně se o financování stará i sám DDM díky svým činnostem hlavního a doplňkového charakteru.

Na základě všech dostupných informací, které jsou uvedeny v praktické části práce, lze konstatovat, že si Dům dětí a mládeže Praha 6 plní své poslání. Poskytování služeb v oblasti zájmového vzdělávání, kterými jsou programy pro aktivní využití volného času dětí, mládeže a dospělých, jsou na velmi vysoké úrovni. Personál DDM si každým rokem zvyšuje svou odbornou kvalifikaci díky školením. Prostory sloužící k výkonu činností jsou pravidelně udržovány. Vybavení je zcela dostačující pro potřeby DDM a také prochází pravidelnou modernizací. Poskytnuté údaje potřebné pro finanční zhodnocení instituce ukazují, že fungování DDM směřuje správným směrem. Instituce si své plány v hospodářské činnosti k 1. 9. 2014 plní. V případě zhoršeného výsledku hospodaření na konci roku 2014 lze využít peněžních prostředků z rezervního fondu či plánovaný zisk z doplňkové činnosti.

6 Závěr

Bakalářská práce na téma Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let byla rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části byly na základě studia odborné literatury vysvětleny základní teoretické pojmy související s tématem práce. Praktická část práce byla věnována volnočasovým institucím vykonávajícím svou činnost na území městské části Praha 6. V úvodu této části byly popsány, vzhledem k velikosti městské části, pouze ty instituce, které jsou nejvýznamnější množstvím činností určených pro děti a mládež.

Hlavní pozornost byla poté věnována jedné vybrané volnočasové instituci. Pomocí analýzy instituce dle Bronislawa Malinowského byl analyzován Dům dětí a mládeže Praha 6. Cílem bylo zjistit zda, si tato instituce plní poslání, kterým se veřejně prezentuje. Analýza byla zaměřena na činnosti, které instituce nabízí, dále pak na prostory, vybavení, personál a financování instituce. Vyhodnocení výsledků analýzy přineslo zjištění, že instituce své poslání plní.

DDM Praha 6 je nedílnou součástí kulturního a společenského života městské části Praha 6 a svými aktivitami přesahuje přirozené spádové oblasti, kterými jsou Praha 6 a Praha 17.

Problematice volného času by měla být věnována patřičná pozornost. Je velmi důležité děti a mládež usměrňovat k aktivnímu trávení volného času, neprojevat k nim v tomto směru lhostejnost a poskytovat jim dostatek motivace. Tímto způsobem lze snížit výskyt vedlejších sociálně-patologických jevů u dětí a mládeže. Největší vliv na to jakým způsobem budou děti a mládež trávit volný čas má rodina, které zdatně sekundují školy a volnočasové instituce jako například Dům dětí a mládeže Praha 6.

7 Seznam literatury

Knižní zdroje

ČÁP, J. *Psychologie mnohostranného vývoje člověka*. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990, 292 s. ISBN 80-04-22967-0.

ČÁP, J. *Psychologie výchovy a vyučování*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1993, 415 s. ISBN 80-7066-534-3.

ČÁP, J. *Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy*. Vyd. 1. Praha: ISV, 1996, 302 s. ISBN 80-85866-15-3.

DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE PRAHA 6. *Hodnotící zpráva DDM Praha 6 za školní rok 2013/2014*, Praha, 2015.

HÁJEK, B., HOFBAUER, B. a PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.

HAVLÍK, R. a KOŤA, J. *Sociologie výchovy a školy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2002, 184 s. ISBN 80-7178-635-7.

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 173 s. ISBN 80-7178-927-5.

MALINOWSKI, B. *Vědecká teorie kultury*. Vyd. 1. Brno: Krajské kulturní osvětové středisko, 1968, 185 s.

PÁVKOVÁ, J., HÁJEK, B., HOFBAUER, B., HRDLIČKOVÁ, V. a PAVLÍKOVÁ, A. *Pedagogika volného času*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2002, 231 s. ISBN 80-7178-711-6.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ E. a MAREŠ J. *Pedagogický slovník*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1995, 292 s. ISBN 80-7178-029-4.

SAK, P. *Proměny české mládeže*. Vyd. 1. Praha: Petrklíč, 2000, 291 s. ISBN 80-7229-042-8.

Internetové zdroje

Archeologický park Liboc. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.archaia.cz/liboc/liboc.htm>

CVC Bilbo. [online]. [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.bilbo-centrum.cz/>

DDM Praha 6. [online]. [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.ddmp6.cz/o-ddm-praha6/>

MC Máta. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: http://www.praha6.cz/domy_deti.html

Městská část Praha 6. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.praha6.cz/>

Městská část Praha 6. [online]. [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: http://www.praha6.cz/praha6_historie.html

Městská část Praha 6. [online]. [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: http://www.praha6.cz/rozvoj_historie.html

Občanské sdružení Aktivita. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: http://www.praha6.cz/domy_deti.html

Občanské sdružení Paleta. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.studiopaleta.com/>

Sportoviště. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.praha6.cz/stadiony.html>

Stadion mládeže. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ddmp Praha.cz/stadion-mladeze>

Stanice techniků. [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.ddmp Praha.cz/stanice-techniku>

Střediska a centra volného času. [online]. [cit. 2014-10-22]. Dostupné z: <http://pomocvdomacnosti.cz/strediska-a-centra-volneho-casu>.

8 Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Počet zájmových útvarů a jejich členů	37
Tabulka č. 2: Struktura pracovníků	41
Tabulka č. 3: Pedagogická způsobilost pracovníků	42
Tabulka č. 4: Ceník pronájmů sportovních hřišť	43
Tabulka č. 5: Podrobný rozpočet (v tis. Kč)	45
Tabulka č. 6: Výkonové ukazatele	46
Tabulka č. 7: Rozpočet doplňkové činnosti	47

9 Přílohy

Příloha č. 1: Vnitřní řád Domu dětí a mládeže Praha 6

Příloha č. 1: Vnitřní řád Domu dětí a mládeže Praha 6

Dům dětí a mládeže Praha 6

U Boroviček 1, 163 00 Praha 6 - Řepy

Tel./fax.: 2 35 32 33 32

info@ddmp6.cz

www.ddmp6.cz

Vnitřní řád Domu dětí a mládeže

Vnitřní řád domu dětí a mládeže vychází z organizačního řádu DDM v Praze 6 a navazuje na vnitřní předpis "Práva a povinnosti externích pracovníků".

1. Za denní provoz DDM odpovídá pracovník, který má pedagogický dozor (viz služby v DDM). Pracovník, který koná pedagogický dozor zajišťuje řádný průběh všech činností v DDM, bezpečnost a kázeň (viz povinnosti pedagog. dozoru).
2. Provozní doba činností v DDM je stanovena od pondělí do neděle vždy od 8.00 do 22.00 hod
3. Účastníci zájmové činnosti dodržují dohodnutý časový rozvrh DDM, vzájemně se respektují, navzájem se nevyrušují a jsou k sobě ohleduplní.
4. Za činnost a plynulý průběh zájmových útvarů a jednotlivých akcí ručí jejich vedoucí. Vedoucí kroužků, klubů a kurzů ručí za bezpečnost účastníků na základě jejich proškolení BOZP a PO /viz. Poučení o bezpečnosti práce/, dále za převzatý majetek v místnostech, kde činnost probíhá a při odchodu z místnosti ručí za zavření oken a uzamčení učebny.
5. Deníky zájmové činnosti vedou vedoucí zájmových útvarů /viz. Práva a povinnosti externích pracovníků/.
6. Vedoucí ZÚ si přebírají děti u vchodu do DDM, dohlédnou na jejich přezutí a odložení věcí v šatně. Vedoucí zodpovídá za uzamčení šatny. Účastníci činnosti si neponechávají cenné věci v šatně (mobilní telefony, peníze, atd.) a odkládají je na místo vedoucím k tomu určené. (*)
7. Před zahájením a po skončení ZÚ čekají děti na své rodiče ve vyhrazené místnosti (klubu otevřených dveří pod dohledem vedoucího klubu).
8. Kouření, konzumování alkoholických nápojů, přinášení a aplikace toxických látek není v DDM povoleno.
9. V případě úrazu poskytne první pomoc vedoucí zájmového útvaru /viz. školení pracovníků DDM o BOZP/ a zapíše stručnou zprávu o úrazu do deníku ZÚ. Vedoucí oddělení následně do knihy úrazů.
10. Všichni pracovníci DDM dodržují požární a poplachové směrnice na svém pracovišti /viz. školení pracovníků DDM o požární ochraně ILstupně/.
(*) *Organizace nenes zodpovědnost za cenné věci účastníků činnosti.*

V Praze dne 21. 9. 2007

Mgr. Ryněš Petr
ředitel DDM